

XIV Wojewódzki Konkurs Geograficzny
dla uczniów gimnazjów województwa świętokrzyskiego

Etap III – wojewódzki 1 marca 2017

Kod ucznia: .....

Liczba uzyskanych punktów: .....

Drogi Uczniu,

przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 11 stron i zawiera 42 zadania.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Zespołowi Konkursowemu.
- Zadania czytaj uważnie, pamiętaj o wszystkich elementach polecenia.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem albo piórem.
- W pytaniach zamkniętych zakreśl kółkiem poprawną odpowiedź.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscach do tego przeznaczonych.
- Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.

Pracuj samodzielnie. Powodzenia!

Czas pracy:

90 minut

Liczba
punktów
możliwych
do
uzyskania:

60 pkt

Zadanie 1. (0-1)**Zaznacz poprawne dokończenie zdania.**

Najważniejszym wydarzeniem w przeszłości geologicznej Polski, w paleogenie były:

- a) zalewy morskie,
- b) powstanie Morza Bałtyckiego,
- c) alpejskie ruchy górotwórcze - sfałdowanie i wypiętrzenie Karpat,
- d) powstanie pokładów węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej.

Zadanie 2. (0-1)

Na podstawie opisów rozpoznaj kraje graniczące z Polską. Wpisz do tabeli nazwę kraju.

Opis kraju	Nazwa kraju
Granica Polski z tym federacyjnym państwem wynosi 467 km. Jest to drugie pod względem ludności państwo Europy.	
Kraj nadbałtycki, jego powierzchnia jest pięć razy mniejsza od powierzchni Polski. Granica Polski z tym krajem jest najkrótsza.	
Państwo to należy do najsłabiej zaludnionych krajów w Europie. W tym kraju żyje niemal 400 tys. Polaków. Granica Polski z tym krajem wnosi 418 km.	

Zadanie 3. (0-2)

Zaznacz literą P –zdanie prawdziwe lub literą F –zdanie fałszywe.

- a) W miejscowości Piątek znajduje się geometryczny środek Polski .....
- b) Pas nizin Polski obejmuje obszar położony powyżej 300 m. n.p.m. ....
- c) Charakterystyczną cechą ukształtowania powierzchni naszego kraju jest południkowy układ form rzeźby terenu .....
- d) Charakterystycznym elementem krajobrazu Wyżyny Lubelskiej są wąwozy lessowe .....

Zadanie 4. (0-2)

Przyporządkuj do form terenu odpowiednie krainy geograficzne.

a) morena czołowa	A) Pobrzeże Słowińskie
b) wydmy	B) Wyżyna Krakowsko- Częstochowska
c) jaskinie	C) Pobrzeże Gdańskie
d) klif	D) Pojezierze Mazurskie
	E) Wyżyna Śląska

a....., b....., c....., d.....

Zadanie 5. (0-1)

Wpisz do tabeli, obok wartości średniej rocznej temperatury powietrza i rocznej sumy opadów, właściwe nazwy miejscowości.

Miejscowości: Wrocław, Zakopane, Suwałki, Toruń, Kraków

Miejscowość	Średnia roczna temperatura powietrza (w °C)	Roczna suma opadów (w mm)
	0,4	1122
	7,8	495
	6,2	649

Zadanie 6. (0-2)

Podaj dwa przykłady działań zapobiegających powodziom w Polsce.

- a) .....
- .....
- b) .....
- .....

Zadanie 7. (0-1)

Rozpoznaj na podstawie opisu jednostkę tektoniczną Polski.

Jednostka obejmuje północno-wschodnią część Polski. Podłoże jej stanowi cokół zbudowany z najstarszych skał prekambryjskich .....

Zadanie 8. (0-1)

Zaznacz zdania zawierające fałszywe informacje.

- a) Wapienie na Wyżynie Krakowsko- Częstochowskiej powstały ze szkieletów organizmów żyjących w ciepłym i płytkim morzu kambryjskim.
- b) Karpaty są przykładem młodych gór powstałych w erze kenozoicznej.
- c) W Górach Sowich występują skały pochodzące z proterozoiku.
- d) Morze Bałtyckie powstało w kredzie.

Zadanie 9. (0-1)

Uzupełnij zdania.

- a) Rezultatem akumulacyjnej działalności lądolodu jest występowanie różnej wielkości głazów narzutowych, zwanych .....
- b) Na pojezierzach, skąd lądolód ustąpił najpóźniej, występuje krajobraz .....

Zadanie 10. (0-2)

Odpowiedz na pytania.

- a) Jak inaczej nazywają się zakola rzeki ? .....
- b) Są to jeziora o niewielkich rozmiarach, którego misa jest częścią dawnego koryta rzeki, opuszczonego i odciętego od współczesnego koryta? .....
- c) Jaki rodzaj erozji przeważa w środkowym biegu rzeki? .....

Zadanie 11. (0-1)

Zaznacz zdania fałszywe na temat Morza Bałtyckiego.

- a) Jest morzem płytkim szelfowym.
- b) Ma bardzo urozmaiconą linię brzegową.
- c) Morze cechują wysokie pływy.
- d) Najgłębszym miejscem jest głębina Landsort (459 m).
- e) Średnie zasolenie wody bałtyckiej wynosi ok. 15 ‰.

Zadanie 12. (0-1)

Zaznacz grupę parków narodowych leżących w całości w Beskidach.

- a) Narwiański, Poleski, Kampinoski, Tatrzański
- b) Białowieski, Świętokrzyski, Ojcowski, Pieniński
- c) Gorczański, Babiogórski, Magurski, Bieszczadzki
- d) Karkonoski, Drawieński, Roztoczański, Gór Stołowych

Zadanie 13. (0-2)

Podaj nazwę parków narodowych z podanych poniżej, w których chroni się m.in.:

- a) ruchome wydmy .....
- b) wapienne ostańce .....
- c) rzeźbę gór piaskowcowych z formami skalnymi .....
- d) rzeźbę wysokogórską, piętra roślinne .....

Parki narodowe: Białowieski Park Narodowy, Park Narodowy Gór Stołowych, Biebrzański Park Narodowy, Tatrzański Park Narodowy, Ojcowski Park Narodowy, Słowiński Park Narodowy, Świętokrzyski Park Narodowy.

Zadanie 14. (0-2)

Wymień dwie konsekwencje przyrodnicze położenia terytorium Polski.

- 1) .....
- .....
- .....
- 2) .....
- .....
- .....

Zadanie 15. (0-2)

Wpisz pod każdym z opisów nazwę masy powietrza atmosferycznego, kształtującą pogodę w Polsce.

Nazwy mas powietrza: polarno-morska , arktyczna, polarno-kontynentalna, zwrotnikowo-morska

- a) Masa powietrza powodująca falę zimnych mrozów, obfite opady śniegu, natomiast jesienią i na wiosnę spadki temperatury powietrza, przymrozki .....
- b) Masa powietrza znad Europy Wschodniej i Azji (zwykle w zimie i na wiosnę) przynosi pogodę słoneczną i suchą, a latem powoduje wzrost temperatury powietrza .....
- c) Masa powietrza znad północnej części Oceanu Atlantyckiego (przez cały rok) powoduje zachmurzenie i deszcz .....

Zadanie 16. (0-1)

Uzereguj podane województwa według wskaźnika urbanizacji w 2011 r., rozpoczynając od najniższego wskaźnika. Wpisz do tabeli we właściwej kolejności numery, którymi oznaczono województwa.

1) śląskie, 2) małopolskie, 3) podkarpackie, 4) łódzkie

--	--	--	--

Zadanie 17. (0-2)

Przyporządkuj do zespołu miejskiego podane niżej miasta.

Miasta: Katowice, Łódź, Pabianice, Sosnowiec, Gliwice, Zgierz

Typ zespołu miejskiego	Miasta
aglomeracja policentryczna	
aglomeracja monocentryczna	

Zadanie 18. (0-2)

Zaznacz literą P –zdanie prawdziwe lub literą F –zdanie fałszywe. Zdania dotyczą ludności Polski.

1. Najliczniejszą mniejszością narodową w Polsce są Niemcy, Ukraińcy i Białorusini .....
2. Największą gęstość zaludnienia ma województwo podlaskie i warmińsko- mazurskie .....
3. Coraz większy wpływ na stopień zaludnienia naszego kraju mają czynniki społeczno-ekonomiczne .....
4. Polska ma ujemne saldo migracji .....

Zadanie 19. (0-1)

Zaznacz określenie dotyczące ludności aktywnej zawodowo.

- a) Ogół ludności pracujących w danym państwie.
- b) Ogół wszystkich pracujących oraz bezrobotnych w danym państwie.
- c) Ogół ludności utrzymującej się z emerytur, zasiłków i stypendiów w danym kraju.

Zadanie 20. (0-1)

Zaznacz fałszywą cechę dotyczącą struktury demograficznej ludności Polski (dane z 2011 r.).

- a) Współczynnik feminizacji wynosi ok. 107 co oznacza, że na 100 kobiet przypada 107 mężczyzn.
- b) Największy wyż demograficzny odnotowano w latach 1950-1955.
- c) Od wielu lat w strukturze wg wieku maleje odsetek dzieci, a rośnie udział osób najstarszych.
- d) Przeciętna długość trwania życia jest coraz większa m.in. dzięki propagowaniu zdrowego stylu życia.

Zadanie 21. (0-2)

Podaj trzy skutki bezrobocia w Polsce.

- 1).....,
- 2).....,
- 3).....

Zadanie 22. (0-1)

Wyjaśnij dlaczego Kotliną Biebrzańską jest jednym z najsłabiej zaludnionych obszarów Polski.

.....
.....
.....

Zadanie 23. (0-1)

Uzupełnij tabelę nazwami województw. Dobierz je z podanych poniżej.

Województwa: podlaskie, mazowieckie, wielkopolskie

Struktura zatrudnienia według rodzajów działalności w % pracujących ogółem w 2011 r.

Województwa	Rolnictwo i leśnictwo (%)	Przemysł i budownictwo (%)	Usługi (%)	PKB na 1 mieszkańca (zł/os.)
	20,1	33,2	46,7	38 629
	37,5	19,9	42,6	26 985
	17,0	19,3	63,7	60 359

Zadanie 24. (0-2)

Podaj dwie straty, które ponosi nasz kraj ze względu na emigrację zarobkową.

- 1) .....
- 2) .....

Zadanie 25. (0-2)

Każdej grupie województw przyporządkuj mniejszości narodowe zamieszkujące Polskę.

a) warmińsko- mazurskie, podkarpackie, zachodniopomorskie	A) Białorusini
b) podlaskie	B) Ukraińcy
c) opolskie, śląskie, dolnośląskie	C) Rosjanie
d) podlaskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie	D) Niemcy

a) ....., b) ....., c) ....., d) .....

Zadanie 26. (0-1)

Uzereguj miasta Polski wg liczby ludności w 2012 r. rozpoczynając od najludniejszego miasta.

Miasta: Wrocław, Poznań, Warszawa, Łódź, Kraków, Gdańsk

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

Zadanie 27. (0-1)

Spośród wymienionych czynników zaznacz pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa.

- a) warunki agroklimatyczne
- b) warunki glebowe
- c) struktura agrarna
- d) polityka rolna państwa
- e) stosunki wodne
- f) poziom kultury rolnej
- g) poziom rozwoju społeczno- gospodarczego
- h) ukształtowanie powierzchni

Zadanie 28. (0-2)

Oznaczn literą P - zdanie prawdziwe, literą F – zdanie fałszywe dotyczące polskiego rolnictwa.

- a) Najkorzystniejsze warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa występują na Nizinie Śląskiej .....
- b) Największym rejonem sadownictwa jest obszar Gór Świętokrzyskich .....
- c) W strukturze własnościowej gospodarstw rolnych w Polsce dominują obecnie gospodarstwa prywatne .....
- d) Największym udziałem gruntów ornych odznacza się województwo kujawsko-pomorskie .....

Zadanie 29. (0-1)

Zaznacz zestaw województw, w którym plony buraków cukrowych (w dt/ha) są najwyższe (dane 2011r.).

- a) opolskie, zachodniopomorskie, dolnośląskie, lubelskie
- b) mazowieckie, podkarpackie, lubuskie, podlaskie
- c) warmińsko- mazurskie, łódzkie, mazowieckie

Zadanie 30. (0-2)

Zaznacz cechy charakteryzujące polskie rolnictwo.

- a) duży udział zatrudnienia ludności w rolnictwie (ok. 12,6%)
- b) duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych
- c) dobrze wykształcona kadra rolników
- d) wyższe plony niż w UE
- e) niski poziom specjalizacji produkcji
- f) niedoinwestowanie na zakup nowych maszyn rolniczych
- g) wyższa ekologicznie jakość produktów pochodzenia rolniczego

Zadanie 31. (0-1)

Zaznacz nazwy regionów, w których koncentruje się chów trzody chlewnej.

- a) Nizina Podlaska, Pojezierze Suwalskie, Wyżyna Krakowsko- Częstochowska
- b) Nizina Wielkopolska, Kujawy, Nizina Mazowiecka
- c) Wyżyna Śląska, Polesie Lubelskie, Pogórze Karpackie
- d) Podhale, Beskidy, Nizina Śląska

Zadanie 32. (0-2)

Do nazw miejscowości dopisz nazwę rzeki, na której zlokalizowano hydroelektrownię.

Nazwy rzek: San, Soła, Wisła, Warta, Bóbr, Brda, Dunajec, Pilica

- a) Włocławek .....
- b) Rożnów .....
- c) Solina .....
- d) Koronowo .....
- e) Dychów .....

Zadanie 33. (0-2)

Podaj po jednej zaletę i wadzie hydroelektrowni.

Zalety:

- 1) .....
- .....

Wady:

- 1) .....
- .....

Zadanie 34. (0-1)

Zaznacz najważniejszy czynnik decydujący o lokalizacji huty aluminium.

- a) rynek zbytu
- b) dogodny transport kolejowy
- c) baza energetyczna
- d) czyste środowisko naturalne

Zadanie 35. (0-1)

Uzupełnij zdania.

- a) Najważniejszym surowcem energetycznym naszego kraju jest .....
- b) Na obszarze Lubelskiego Zagłębia Węglowego funkcjonuje jedna kopalnia w miejscowości .....
- c) W Polsce energię elektryczną wytwarza się przede wszystkim w elektrowniach .....
- d) Głównym obszarem wydobycia węgla kamiennego jest Zagłębie .....

Zadanie 36. (0-1)

Na podstawie opisu rozpoznaj okręg przemysłowy Polski.

Okręg rozwinął się na północy Polski. Znajduje się tam rafineria ropy naftowej. Istotną rolę odgrywa również przetwórstwo rybne i mięsne. Produkuje się statki i sprzęt radiowo- nawigacyjny. Duże znaczenie ma również przemysł chemiczny, zwłaszcza produkcja kwasu siarkowego i nawozów fosforowych .....

Zadanie 37. (0-2)

Do każdego rodzaju alternatywnej energii dopisz po jednej przyrodniczej przeszkodzie hamującej rozwój tej gałęzi energetyki w Polsce.

- a) energia słoneczna .....
- b) energia pływów morskich .....

Zadanie 38. (0-2)

Wymień dwie przyczyny budowy autostrad i dróg ekspresowych w Polsce.

- a) .....
- b) .....

Zadanie 39. (0-1)

Na podstawie opisu rozpoznaj proces i napisz jego nazwę.

Proces ten obejmuje zmiany w strukturze gałęziowej przemysłu oraz zmiany technologiczne, własnościowe, organizacyjne i przestrzenne. Polega na zmianie profilu produkcji, m.in. przez ograniczenie i likwidację tradycyjnych gałęzi przemysłu na zastępowaniu ich przemysłami nowoczesnymi .....

Zadanie 40. (0-1)

Na podstawie opisu rozpoznaj i wpisz do tabeli nazwy regionów turystycznych z podanych poniżej.

Opis regionu	Nazwa regionu
Występują tam liczne jeziora otoczone lasami. Krajobraz urozmaicają wzgórza morenowe. Środowisko naturalne jest tu mniej zanieczyszczone. Do licznie odwiedzanych miejscowości należą: Giżycko, Ruciane-Nida, Węgorzewo.	
Sezon turystyczny w tym regionie trwa przez cały rok. Latem szlaki i schroniska odwiedzane są przez turystów, a zimą nartostrady. Bogactwem regionu są źródła mineralne i termalne w uzdrowiskach takich jak Łądek Zdrój, Duszniki Zdrój.	
Panują w tym regionie doskonałe warunki do uprawiania wspinaczki skalnej. Duża ilość wapiennych ostańców, o różnej wysokości i kształcie. Krajobraz urozmaicają skałki i ruiny średniowiecznych zamków. W wapieniach jurajskich wytworzyła się charakterystyczna rzeźba krasowa.	

Regiony: Pojezierze Pomorskie, Karpaty, Pojezierze Mazurskie, Sudety, Wyżyna Małopolska, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska

Zadanie 41. (0-1)

Zaznacz prawdziwe zdania dotyczące inwestycji zagranicznych.

- a) Rozmieszczenie kapitału zagranicznego na obszarze Polski jest bardzo nierównomierne.
- b) Polska posiada dogodne położenie geograficzne, niskie koszty pracy, wykształconą kadre pracowniczą oraz duży rynek zbytu.
- c) Lokowany w hipermarketach kapitał pochodzi głównie ze Stanów Zjednoczonych.
- d) Wielu ważnych inwestycji w Polsce dokonano w sektorze usług.

Zadanie 42. (0-1)

Wskaż poprawne dokończenie zdania dobierając poniższe określenia.

Wysoka pozycja polskich producentów żywności na rynku międzynarodowym jest możliwa m.in. dzięki:

- a) .....
- b) .....
- c) .....

Określenia: mniejszym kosztem pracy, małym zainteresowaniem zagranicznych inwestorów, atrakcyjnym cenom produktów rolnych, ograniczonego dostępu do rynku unijnego, niższym marżom przetwórczym.